

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 3. marta 2014. god.
Br.ref.: RK 563/14

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI144/13

Podnosilac

Ramë Hoxha

**Ocena ustavnosti presude, rev. br. 300/2011, Vrhovnog suda Kosova, od
3. maja 2013. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ramë Hoxha (u daljem tekstu: podnosilac) sa prebivalištem u Peći.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu rev. br. 300/2011, Vrhovnog suda Kosova, od 3. maja 2013. god., koja mu je uručena 28. maja 2013. god. i presudu Ac. br. 346/2010, Okružnog suda u Peći od 19. jula 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih odluka redovnih sudova koji su navodno potvrdili *“pogrešnu i nepravičnu odluku poslodavca podnosioca zahteva da ga otpusti sa posla“*.
4. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da su članovi 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije], 102. [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava, kao i član 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija) bili povređeni.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 10. septembra 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 24. septembra 2013. god., predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI144/13, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI144/13, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.
8. Dana 21. oktobra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, obavešten je Vrhovni sud Kosova o zahtevu.
9. Dana 2. decembra 2013. god., predsednik Suda je na osnovu člana 11. Zakona i pravila 9. (1) Poslovnika, odlukom br. KSH. KI144/13 imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca umesto sudije Roberta Carolana.
10. Dana 3. decembra 2013. god., nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. U 1999. godini, podnosilac zahteva je bio angažovan kao radnik benzinske pumpe "KOSOVA PETROLL" (u daljem tekstu: poslodavac) na neodređeno vreme.
12. Dana 14. oktobra 1999. god., poslodavac je odlukom br. 05-114 zabranio podnosiocu zahteva da radi na benzinskoj stanici br. 1 u Peći, koja je navodno bila uzurpirana od strane trećih lica i bila je van faktičke nadležnosti poslodavca. U odluci je između ostalog navedeno:

"Svim zaposlenima preduzeća za promet naftnih derivata "KOSOVA PETROL" izričito se zabranjuje dalji rad na benzinskim stanicama koje su u vlasništvu preduzeća, a koje privremeno koriste uzurpatori."
13. Dana 27. marta 2003. god., poslodavac je odlukom br. 05-312, naglasio sledeće:

"Svi ugovori o radu zaposlenih u preduzeću za promet naftnih derivata "Kosova Petrol" zaključeni 01.01.2003. god., koji nisu obnovljeni tokom 2003. god., ovime se jednostrano raskidaju od 01.03.2003. god."

Od 01.03.2003. god. novi ugovori o radu će biti zaključeni sa svim zaposlenima, koji su trenutno neophodni preduzeću, dok će zaposleni kojima neće biti obnovljeni ugovori o radu, preći na socijalnu pomoć."
14. Podnosilac zahteva je zatim podneo tužbu protiv poslodavca radi nadoknade neplaćenih ličnih dohodaka.
15. Dana 9. oktobra 2003. god., poslodavac je odlukom br. 05-671 naložio podnosiocu zahteva neplaćeno odsustvo u trajanju od tri meseca, počev od 8. oktobra 2003. god., sve do 8. januara 2004. god., navodno bez njegove saglasnosti i njegove volje.
16. Dana 23. decembra 2003. god., Opštinski sud u Peći, presudom C. br. 15/03 obavezao je poslodavca da u ime neplaćenih ličnih dohodaka isplati podnosiocu zahteva iznos od 3.520,00 evra, za period od 1. marta 2001. god. do 31. juna 2003. god.
17. Dana 6. marta 2006. god., Opštinski sud u Peći je presudom C. br. 1152/05 poništio odluku poslodavca kojom je naložio podnosiocu zahteva neplaćeno odsustvo kao nezakonito i obavezao je poslodavca da plati troškove postupka pod pretnjom prinudnog izvršenja.
18. Dana 26. oktobra 2007. god., Opštinski sud u Peći je presudom C. br. 422/06 obavezao poslodavca da podnosiocu zahteva u ime naknade ličnih dohodaka plati iznos od 15.340,80 evra, za period od 1. oktobra 2003. god., do 30. septembra 2007. god., uključujući i godišnju kamatu.
19. U gorenavedenoj presudi C. br. 422/06, Opštinski sud u Peći dalje tvrdi:

“... Nakon ocene relevantnih činjenica i oslanjajući se na utvrđeno činjenično stanje, koje je Sud utvrdio na ročištu za ponovno razmatranje, proizilazi da tužbeni zahtev tužioca ima pravni osnov, i zbog toga ga Sud usvaja kao osnovan.“

Takav zaključak Sud zasniva na utvrđenoj činjenici da je tuženi (poslodavac) tužioca (podnosilac zahteva) poslao na neplaćeno odsustvo odlukom br. 05-671, od 09.10.2003. god., u trajanju od 3 meseca, i to počev od 08.10.2003. god. do 08.01.2004. god. Takva odluka je u suprotnosti sa zakonskim odredbama koje su za sada na snazi na Kosovu. Zakonom o radnim odnosima na Kosovu, koji je prema UNMIK Uredbi 1999/1 i 1999/20 na snazi, pitanje slanja zaposlenih na neplaćeno odsustvo nije regulisano, međutim ovo pitanje je regulisano Osnovnim zakonom o radu na Kosovu, koji je prema Uredbi br. 2001/27, od 08.10.2001. god. na snazi i primenljiv.

Ovo pitanje je regulisano članom 21. Osnovnog zakona o radu na Kosovu (Uredba br. 2001/27). U ovoj odredbi se navodi: „Poslodavac, na zahtev zaposlenog, može dozvoliti zaposlenom neplaćeno odsustvo“. Stoga prema ovoj odredbi neplaćeno odsustvo poslodavac dozvoljava zaposlenom ukoliko je zaposleni to zatražio.

U ovom slučaju, tužilac nije podneo nikakav zahtev tuženom kako bi mu se dozvolilo neplaćeno odsustvo. Imajući ovo u vidu, proizilazi da je sporno rešenje, kojim je tuženi tužioca poslao na neplaćeno odsustvo, doneto u suprotnosti sa ovom zakonskom odredbom, stoga ga je kao takvo Sud poništio kao nezakonito.”

20. Dana 16. oktobra 2008. god., Okružni sud u Peći je rešenjem Ac. br. 125/08 ukinuo presudu C. br. 422/06, Opštinskog suda u Peći i vratio predmet na ponovno suđenje.
21. Dana 19. juna 2010. god., Opštinski sud u Peći, presudom C. br. 771/08, obavezao je poslodavca da plati podnosiocu zahteva u ime nadoknade ličnih dohodaka iznos od 15.340,80 evra, za period od 1. oktobra 2003. god. do 30. septembra 2007. god., uključujući godišnji interes.
22. Dana 19. jula 2011. god., Okružni sud u Peći, presudom Ac. br. 346/2010 preinačio je presudu C. br. 771/08, Opštinskog suda u Peći i odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan.
23. U gorenavedenoj presudi Ac. br. 346/2010, Okružni sud u Peći, dalje tvrdi:

“... Tuženi (poslodavac), nikada nije koristio ovu benzinsku stanicu Peć I, na kojoj je bio raspoređen tužilac, iako je imao zakonsko pravo na to, i uprkos činjenici što je nadoknadio lične dohotke tužiocu (podnosilac zahteva) do spornog perioda kao i drugim zaposlenima koji su bili raspoređeni u objektima kojima je upravljao tuženi. U vezi sa ovim objektima, odnosno njihovom primopredajom između tuženog i lica koja ih privremeno koriste, vodi se poseban spor pred Opštinskim sudom u Peći.

... Zbog toga se pojavio tehnološki višak zaposlenih i mnogo radnih mesta se zatvorilo. Pozivajući se na odredbu člana 12. Osnovnog zakona o radu na Kosovu, Uredbu br. 2001/27, kao i na odluku br. 05-312, od 27.03.2003. god., preduzeće nije obnovilo ugovore o radu mnogim zaposlenima, kao ni tužiocu, jer nije posedovalo mesta na kojima bi rasporedio zaposlene, jer većinu ovih objekata koriste druga lica. Da bi postojala odgovornost za naknadu ličnog dohotka, treba da budu ispunjeni uslovi koji se tiču nezakonitog postupanja tuženog, izazvana šteta, u smislu izgubljene zarade, i uzročna veza između štetnog delovanja i izazvane štete. Zbog činjenice da tužilac nije bio angažovan na poslu u spornom periodu, niti je zaključen ugovor s njim iz objektivnih razloga, ovaj Sud ocenjuje da nije u pitanju nezakonita odluka tuženog, jer ne postoji objektivna odgovornost tuženog, niti krivica. Budući da tužilac u to vreme nije bio zaposlen iz objektivnih razloga, i nije učestvovao u sticanju prihoda, ne može se prihvatiti tužbeni zahtev tužioca i isti se smatra neosnovanim.

S druge strane, budući da tuženi ne koristi benzinske pumpe, gde je ranije bio zaposlen tužilac, već ih koriste druga lica, ovaj Sud zaključuje da tuženi nije učesnik u obligacionom pravnom odnosu koji se javio u ovoj pravnoj stvari, jer nije objekat u materijalno-pravnom odnosu, iz kojeg tužiocu proizilazi pravo, bez obzira na to što je tužilac posedovao formalnu odluku o raspoređivanju na poslovima i radnim zadacima poslovođe benzinske stanice Peć I, počev od 17.12.1999. god..."

24. Dana 3. maja 2013. god., Vrhovni sud Kosova, presudom rev. br. 300/2011 odbio je reviziju podnosioca zahteva podnetu na presudu Ac. br. 346/2010, Okružnog suda u Peći, kao neosnovanu.
25. U gorenavedenoj presudi rev. br. 300/2011, Vrhovni sud Kosova, dalje tvrdi:

"...Polazeći od takvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je drugostepeni sud, na osnovu pravilno i potpuno utrđenog činjeničnog stanja, pravilno primenio odredbe parničnog postupka i materijalno pravo kada je našao da je tužbeni zahtev tužioca (podnosioca zahteva) neosnovan. To zbog toga što tuženi (poslodavac), u spornom periodu nije koristio benzinske pumpe, uključujući onu br. I u Peći, na kojoj je radio tužilac. Zbog toga se pojavio tehnološki višak zaposlenih, kada se mnogo radnih mesta ugasio. Tuženi, u skladu sa odredbom člana 12. Osnovnog zakona o radu na Kosovu, Uredbe br. 2001/27, i pozivajući se na odluku br. 05-312, od 27.03.2003. god., nije obnovio ugovore o radu sa mnogim zaposlenima, kao ni sa tužiocem. U vezi sa tim okolnostima, ovaj Sud ocenjuje da nije postojala obaveza tuženog za naknadu ličnog dohotka, s obzirom da nisu ispunjeni uslovi koji se odnose na nezakonitu odluku tuženog, čak ne postoji uzročna veza između ove odluke tuženog i izazvane štete u smislu izgubljene zarade i, stoga nije postojala objektivna odgovornost tuženog, kao što je pravilno zaključio drugostepeni sud, i čiji zaključak prihvata i ovaj sud.

Navode iz revizije tužioca, da on nije primio nijednu odluku ili obaveštenje od 27.03.2003. god., koji prema tužiocu nisu postojali, kao i da je to tuženi učinio kako bi manipulisao ovaj sud, ocenjuje kao neosnovne, jer se ovi navodi, kao i drugi navodi, odnose na činjenično stanje, po kom osnovu

ovaj sud, u skladu sa članom 214. Zakona o parničnom postupku, iste nije ocenio, s obzirom da se revizija po ovom osnovu ne može izjaviti”.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su *“redovni sudovi povredili ustavno načelo zabrana proizvoljnosti u donošenju odluka jer data obrazloženja nisu sadržala razloge o činjenicama koje stoje u spisima predmeta i nisu primenjene zakonske odredbe kao i logičan odnos između njih”.*
27. Podnosilac zahteva tvrdi *“Ustavni sud je u slučaju KI-120/10, podnosioca zahteva Zyma Berisha, iz istih razloga i uzroka, ocenio zahtev kao prihvatljiv, stoga podnosilac smatra da je i ovaj zahtev potrebno oceniti kao prihvatljiv”.*
28. Podnosilac zahteva tvrdi da mu *“tuženi (poslodavac) nikad nije zvanično uručio odluku o prekidu radnog odnosa”.*
29. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da *“Obrazloženja redovnih sudova da tuženi nema zakonsku obavezu za nadoknadu ličnih dohodaka, jer je objekat koji je kao radno mesto određen tužiocu uzurpiran i samim tim ne postoji krivica, prema mišljenju podnosioca, ova ocena ne može biti održiva zbog činjenice da je tuženi (poslodavac) odlukom br. 05-114, od 14.10.1999. god., udaljio tužioca sa njegovog radnog mesta, na kojem je već radio, i ovaj dokaz direktno čini tuženog odgovornim i krivcem. O ovom dokazu nije raspravljano, niti su ga sudovi ocenili.”*
30. Podnosilac zahteva tvrdi da je povređen član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], član 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije], i član 102. [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava, kao i član 6. [Pravo na pravično suđenje] Konvencije.
31. Konačno, podnosilac zahteva traži da Sud poništi presudu Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 300/2011, od 3. maja 2013. god. i konačnu presudu Okružnog suda u Peći, Ac. br. 346/2010, od 19. jula 2011. god.

Prihvatljivost zahteva

32. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovníkom.
33. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.
34. Štaviše, Sud se poziva na pravilo 36. (1) c) Poslovníka, koje propisuje:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve

...

(c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan”.

35. U ovom slučaju, Sud primećuje da su proceduralne garancije, za pravično i nepristrasno suđenje propisane Ustavom i Konvencijom, bile ispunjene; nema tragova proizvoljnosti od strane redovnih sudova. Zahtev podnosioca, u velikoj meri, pokreće pitanja materijalnog prava, a s tim u vezi, Sud smatra da su pitanja činjenica i zakona u domenu redovnih sudova. Sud ne može da zameni svoje nalaze sa nalazima redovnih sudova, jer nije ni apelacioni a ni sud četvrtog stepena.
36. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da njegov slučaj treba da se prihvati, jer pokreće iste tvrdnje koje su pokrenute u slučaju KI120/10, podnosilac zahteva Zyma Berisha, Sud primećuje da je ovaj slučaj drugačiji i razlikuje se od slučaja KI120/10 u nekoliko aspekata, ali jedan ključni aspekt je da je u slučaju KI120/10, Sud našao da je Vrhovni sud postupao na “očigledno proizvoljan način”, jer je odlučio na štetu podnosioca zahteva (Zyma Berisha), u poređenju na povoljne odluke za kolege podnosioca za iste okolnosti i činjenice. To predstavlja “duboku nedoslednost” prilikom donošenja odluka Vrhovnog suda u tom slučaju. Sud smatra da je ovaj slučaj drugačiji i da se razlikuje od slučaja KI120/10, jer ne potkrepljuje takve ili slične tvrdnje.
37. U gorenavedenom slučaju KI120/10, podnosilac zahteva Zyma Berisha, Sud je obrazložio: *„Vrhovni sud je smatrao da, suprotno podnescima podnosioca zahteva, predmet slučaja podnosioca zahteva je bio produžetak ugovora na određeno vreme i uopšte nije uzeo u obzir argumente podnosioca i dokaze koji se odnose na njeno pravo na stalni status zaposlenosti ponovno postavljanje na njeno radno mesto.”*
38. Štaviše, u slučaju KI120/10, podnosilac zahteva Zyma Berisha, Sud je obrazložio: *„Presuda Vrhovnog suda, zanemarujući pristojnu procenu argumenata podnosioca zahteva, iako su oni bili specifični, relevantni i vazni, nije ispunio obaveze Vrhovnog suda iz člana 6. 1. EKLJP da ispunji obavezu navođenja uslova”.*
39. Što se tiče obrazloženja redovnih sudova, Sud smatra da su redovni sudovi u ovom slučaju ispunili obavezu da opravdaju svoje odluke; zapravo Sud smatra da su redovni sudovi pružili dovoljno logičnih i jasnih obrazloženja, koja objašnjavaju odnos između podnosioca zahteva kao zaposlenog, njegovog poslodavca, kao i odnos poslednjeg sa trećim licima koja su uzurpirala njegove objekte.
40. Ustavni sud primećuje da nije sud činjenica, i želi da naglasi da je utvrđivanje činjeničnog stanja na pravilan i potpun način u punoj nadležnosti redovnih sudova, i da je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi saglasnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima, dakle, ne može da postupa kao „sud četvrtog stepena“ (vidi, slučaj, Akdivar protiv Turske, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. god., stav 65, takođe *mutatis mutandis* vidi slučaj KI 86/11, podnosilac zahteva Milaim Berisha, rešenje o neprihvatljivost od 5. aprila 2012. god.).

41. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da su redovni sudovi postupali na proizvoljan ili nepravičan način. Nije uloga Ustavnog suda da zameni svoju sopstvenu ocenu činjenica sa ocenom redovnih sudova i, kao opšte pravilo, to je dužnost redovnih sudova da ocene dokaze pred njima. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima, gledajući u celini, bili pravični, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. god.).
42. Činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom slučaja ne može samo po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju povrede člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava (vidi slučaj Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. god.).
43. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju o povredi člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava, jer činjenice koje je on izneo ni na koji način ne ukazuju da su mu redovni sudovi uskratili prava garantovana Ustavom.
44. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se odbaci kao neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36. (1) c) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7. Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 56. (2) Poslovnika, dana 3. decembra 2013. god., jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. DA DOSTAVI odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4. Zakona i
- IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani